

[H. C. Hansen.]

mennesker ud over landet i deres daglige eksistens, men som også berører vitale anliggender for landet som helhed fremefter.

Men der er meget, der tyder på, at regeringen er begyndt at blive opmærksom på, at det kan ikke fortsætte, som det går — selv i den højtærede indenrigsministers tale derom. Den meget stærke rentestigning, som regeringen fuldtud må tage ansvaret for, har allerede ført byggeriet ud i store vanskeligheder, og for at bøde herpå er nationalbanken efter regeringens opfordring i begrænset omfang gået ind på atter at genbelåne byggelån. Men denne indrømmelse har ikke været billig. Den 10. september meddelte finansministeriet, at staten gennem nationalbanken ville påbegynde en løbende emission af korte statslån. Det var herefter klart, at genbelåningen af byggelån ikke skulle betragtes som et almindeligt pengepolitisk modtræk overfor den stigende pengeknaphed, men blot som en stærkt begrænset støtte til byggeriet på det øvrige økonomiske livs bekostning. Og den 13. september måtte handelsministeren da også offentliggøre en skrivelse fra nationalbanken, dateret den 22. august, hvori det om den trufne aftale bl. a. hedder:

„Under forudsætning af, at der ikke finder nogen udvidelse sted af den samlede pengeforsyning, vil nationalbanken indtil videre være villig til at yde nye genbelåningstilsagn vedrørende de private bankers byggelån i et sådant omfang, at de samlede tilsagn kan opretholdes på det niveau, hvortil de var nedbragt pr. 30. juni 1951. Det er endvidere en forudsætning, at den ved en eventuel stigning i nationalbankens valutagæld fremkaldte indskrænkning af pengemængden får lov at slå igennem, således som det hidtil har været tilfældet.“

Dette må altså være målet for regeringens pengepolitik. I skrivelserne står intet om produktion og beskæftigelse, intet om prisudviklingens betydning for pengeforsyningen, intet om rentens højde, ja, ikke et ord om de økonomiske forhold, som hidtil har været af afgørende betydning for den økonomiske politik. Men det må også være regeringens sag at udtale sig herom.

Må jeg iøvrigt sige, at det i allerhøjeste grad har forundret mig at se, at regeringen har truffet en aftale med nationalbanken uden forinden at forelægge aftalen for partierne eller blot underrette dem herom. Må jeg minde om den ballade, jeg var ude for, da jeg i sin tid ikke gjorde opmærksom på en skrivelse fra nationalbanken. Her

drejer det sig om en aftale, hvor regeringen søger at binde rigsdagen til en bestemt politik. Jeg ved, at finansministeren gik i finansudvalget med sine låneplaner, som naturligt er. Hvis jeg er rigtigt underrettet — hvad jeg mener jeg er —, gjorde finansministeren det uden med eet ord at orientere om aftalen, som lå bagved. Hvordan vil regeringen motivere en sådan fremgangsmåde? Og ærlig talt — synes finansministeren, at den er fair? Eller synes indenrigsministeren det, når han tænker på sine udtalelser i sin tid?

Udviklingen på obligationsmarkedet i den sidste måneds tid har været af en sådan karakter, at regeringen også har måttet begynde at iværksætte særlige forholdsregler for at dække vore kommuners lånebehov; foreløbig har man stillet et beskædet beløb til rådighed for den kommunale lånefond. Beløbet er altfor ringe, selv til at finansiere igangværende arbejder. Regeringen er jo udmærket bekendt med, at danske kommuner i dag er ude af stand til at dække blot en nødtørftig del af deres lånebehov, og at der for de lån, der ydes, må svares en rente på op imod 6½ pct. for uopsigelige lange lån. Jeg synes, det er uanstændigt — og mit parti synes det —, at kommunerne skal bindes til en uopsigeligheidsklausul for 25 år med det resultat, at skatteyderne skal betale en så høj rente mange år fremefter uden hensyn til udviklingen på lånemarkedet. Agter regeringen intet at foretage sig overfor denne belastning af kommunerne og af skatteyderne? Spørgsmålet er særlig — hvad jeg gerne vil understrege — aktuelt for vore store forstadskommuner, som må udføre betydelige anlægsarbejder og stort skolebyggeri i forbindelse med nybyggeriet. Vi anser det for nødvendigt, at der træffes forholdsregler, der kan afhjælpe særlig disse kommuners finansieringsnød.

Det kan jo ikke nytte, at man ganske enkelt mener, at kommunerne må holde op med deres anlægsarbejder. Den overvejende part heraf er fortsat nødvendig. Og man må iøvrigt spørge, hvad regeringen tænker sig i forholdet til de kommuner, vi kan betegne som en slags arbejdsløshedssøer med et betydeligt antal ufaglærte arbejdsløse — for de findes jo desværre.

Det er også bebudet, at man vil foreslå nye midler stillet til rådighed for genopbygningsfonden. Det hilser vi med tilfredshed. Det er rart, at regeringspartierne nu har opgivet deres oprindelige modstand også mod denne lovgivning. Jeg glæder mig personlig meget til at høre det ærede medlem hr. Himmelstrup som ordfører.